

Screening kolorektálního karcinomu v ordinaci gynekologa

Kolorektální karcinom (KRCA) byl donedávna v porovnání s karcinomem prsu poměrně opomíjen. Především média se mu zdaleka tolik nevěnují. Přitom fakta jsou neúprosná:

ČR zaujímá 1. místo ve světě s incidencí 79 /100 000 (USA 35/100 000). KRCA je 2. nejčastější karcinom (u žen po ca prsu, u mužů po ca plic). Pětileté přežití je přitom jen u 50% pacientů. Značný rozdíl v prognose pacienta je kromě jiných faktorů závislý na stadiu, ve kterém je diagnostikován. Ve stadiu I. je přežití až 85%, ve stadiu IV. pouze 5%.

V čem je tedy role gynekologa? Gynekolog má nyní možnost se podílet na screeningu kolorektálního karcinomu. Takto můžeme značnou měrou ovlivnit diagnostiku v rámci všech tří běžících screeningových programů v České republice - tedy screeningu karcinomu čípku, prsu a tlustého střeva. Protože 90% všech kolorektálních karcinomů je diagnostikováno u osob nad 50 let, je logický program zahrnující především věkovou kategorii 50 –54 let v jednoročním intervalu testem na okultní krvácení (TOKS). Toto mohou provádět nejen praktičtí lékaři, ale od roku 2009 i ambulantní gynekologové.

Gynekolog má možnost nasmlouvat si u pojišťovny kódy 15121 pro pozitivní výsledek a 15120 pro negativní výsledek testu. Stejně tak je ale možné provádět vyšetření pro samoplátce.

V našem gyncentru Litomyšl jsme se rozhodli zapojit do tohoto programu. Každý z nás se sám ve své blízkosti bohužel setkal s touto diagnózou.

Nejsme právě bohatým okresem, přesto mne velmi zaujal přístup klientek našich ordinací k tomuto vyšetření. Dovolte mi nyní sdělit své zkušenosti za uplynulých několik měsíců z pohledu praktické aplikace v terénu.

Vyšetření provádíme s pomocí imunochemického testu QuikRead FOB. Zpracováváme výsledky ze dvou ordinací 2x týdně.

Výhody z pohledu klientky a personálu:

1. odběr i vyhodnocení je maximálně hygienické (klientka se speciální tyčinkou 5x dotkne stolice v míse, personál potom již se stolicí nemanipuluje)
2. vyšetření není závislé na odběru z hlediska rizika cizí příměsi (voda ve WC,..)
3. vyhodnocení provádí přístroj - odpadá subjektivní chyba hodnotitele
4. vyšší citlivost než u testů s guajakovou pryskyřicí
5. nejsou žádná dietní opatření, neinterferuje s léky
6. k vyšetření stačí jeden odběr

Komu má vlastně cenu tento test nabízet? Zjednodušeně řečeno, všem. Jde především o čas a komunikaci. Víím, s časem je to těžké. Všechny nás tlačí, a umluvení z ordinace jsme všichni až až.

Přesto pokud si najdeme čas alespoň na několik otázek, zjistíme, že zájem je u mnoha žen.

Uvedu několik typických příkladů z naší praxe:

1. mladá klientka, ještě nespádající do screeningového intervalu, ale mající výskyt karcinomu v rodině a to nejen pokrevním příbuzenstvu, ale třeba i partner onemocněl tímto onemocněním.
2. klientka sice již v minulosti třeba absolvovala TOKS u svého PL (na bázi guajakové pryskyřice), ale nyní jí lépe vyhovuje provedení QuikRead FOB testem z hlediska manipulace při odběru
3. stravovací návyky u naší populace při nutnosti dodržení dietních opatření a opakovaném odběru vedou u řady klientů k vyhnutí se vyšetření TOKS
4. jednoduchost a rychlost provedení přiměje mnohdy i partnera nechat si toto vyšetření provést, stačí jen poznámka tohoto druhu a žena si odnáší test i pro partnera. Každá žena v naší ordinaci ocení co nejkompexnější péči na jednom místě. Tak jako se snažíme jim nabídnout ultrazvukové vyšetření, kardiografické a další, aby nemusela přecházet do jiného zdravotnického zařízení, takto jim nyní můžeme nabídnout i vyšetření v rámci screeningu kolorektálního karcinomu rovněž u nás.
5. naše zkušenosti jsou z několika měsíců jeho provádění (stovky klientek) pouze pozitivní. Dnešní ženy jsou náročné, ale ordinace poskytující komplexní péči jim tyto nároky může splnit. Navíc ekonomika provozu tohoto vyšetření může být dalším pozitivním přínosem do našich ordinací,

zvláště v době, kdy dochází k omezování regulačních poplatků a ekonomická krize není nakloněna vývoji smluv se zdravotními pojišťovnami.

V Litomyšli dne 21. 8. 2009

prim. MUDr. Harald Čadilek
gynekologicko porodnické oddělení Litomyšl + priv. gyncentrum Litomyšl